

CHRONOLOGIE

INTRODUCTIE OP DE VROEGMODERNE TIJD (1700-1800)

Het maken van een eenvoudige tijdbalk kan leerlingen vaak helpen bij het begrijpen van de geschiedenis, maar wordt door veel leerlingen niet enthousiast ontvangen. Natuurlijk moeten leerlingen de belangrijkste jaartallen kennen, maar dat is vaak niet het doel. Leerlingen moeten bijvoorbeeld veranderingen zien, continuïteiten herkennen, door historische analogieën het heden kunnen verklaren of in ieder geval oorzaken en gevolgen zien. In de werkvorm 'Chronologie' gaan leerlingen met al deze zaken aan het werk en komt de eenvoudige tijdbalk tot leven.

De 'Chronologie' laat leerlingen:

- leren argumenteren en redeneren
- leren de dimensie tijd ervaren
- het nut van feitelijke kennis ervaren
- historisch denken

Onderwerp	Introductie op de vroegmoderne tijd (1700-1800)
Activiteit	Leerlingen doorlopen verschillende rondes waarin ze uiteenlopende activiteiten moeten verrichten
Tijdsduur	De werkvorm duurt 50 minuten, inclusief nabespreken
Beginsituatie	Niveau: bovenbouw havo/vwo In de les is er kort aandacht geweest voor de verschillende kenmerkende aspecten in dit tijdvak
Instrueren	Wat: verschillende rondes doorlopen om een eerste inkijk te krijgen in de vroegmoderne tijd (1700-1800) Hoe: in tweetallen doorloop je verschillende rondes waarin je ontwikkelingen, afbeeldingen en bronnen op de juiste plek moet leggen Waarom: op deze manier krijg je een idee waar het nieuwe tijdvak precies over gaat
Uitvoeren	Leerlingen doen de activiteiten in tweetallen. De leerlingen krijgen een opdrachtenblad en een uitwerkblad (print deze op A3-formaat).
Nabespreken	Wat: wat heb je geleerd? Welke ontwikkelingen zie je? Hoe: hoe hebben jullie het gedaan? Wat deden jullie waardoor het goed ging? Waarom: zo krijg je een beter beeld van de nieuwe historische periode Advies is om iedere ronde 10 minuten te laten duren en deze dan vervolgens gezamenlijk na te bespreken (dit om te voorkomen dat leerlingen gedurende het proces niet te herstellen fouten maken).

Literatuurverwijzingen:

- Havekes, H. (red.), *Geschiedenis doordacht: Actief Historisch Denken 2* (Boxmeer, 2005).
- Fisher, P. (red.), *Thinking Through History* (Londen, 2000).
- Vries, J. de (red.), *Actief Historisch Denken: Opdrachten voor activerend geschiedenisonderwijs* (Boxmeer, 2004).

Deze werkvorm is volledig tot stand gekomen om geschiedenisdocenten te inspireren activerende didactiek toe te passen in hun lessen. Mocht u van mening zijn dat in deze specifieke werkvorm content gebruikt is waarover u copyright beschikt, kunt u zich wenden tot de beheerder van de website.

CHRONOLOGIE

INTRODUCTIE OP DE VROEGMODERNE TIJD (1700-1800)

De achttiende eeuw kenmerkt zich door de verlichting, het verlicht absolutisme, de slavernij en het abolitionisme en de democratische revoluties. In deze werkvorm ga je proberen een overzicht te krijgen van de periode 1700 tot 1800. Doorloop de verschillende rondes die hieronder beschreven staan.

Ronde 1

Bij de periode 1700 tot 1800 horen vier verschillende kenmerkende aspecten. Deze vind je achter in het hoofdstuk. Schrijf deze kenmerkende aspecten over onder de tijdbalk.

Ronde 2

Geef de kenmerkende aspecten nu een kleur: **rood** voor politiek, **groen** voor cultureel en **geel** voor economisch.

Ronde 3

Onderstaande gebeurtenissen vonden allemaal plaats in de vroegmoderne tijd, de periode 1700-1800. Plaats het nummer van de gebeurtenis op de juiste plek in de tijdbalk.

1. In Frankrijk is er grote ontevredenheid over de grote sociaaleconomische verschillen tussen de drie standen. In dit jaar besluit de derde stand, de armste groep, de staatsgevangenis de Bastille aan te vallen;
2. Om kennis onder het volk te laten verspreiden, nemen Diderot en d'Alembert het initiatief een algemene *Encyclopédie* samen te stellen;
3. Nadat de Fransen in dit jaar de Nederlandse Republiek waren binnengetrokken riep het volk om een Oranje. Willem IV werd daarop tot stadhouder benoemd. Zijn positie kreeg in de jaren erop steeds meer adellijke allure;
4. De Nationale Vergadering maakte in dit jaar een einde aan de Franse Republiek en maakte van Frankrijk een constitutionele monarchie;
5. Suriname wordt in dit jaar een Nederlandse kolonie. De Nederlanders vervoerden zo'n 200.000 slaven naar Suriname om daar verder verhandeld te worden of aan het werk gezet te worden;
6. Napoleon Bonaparte is van mening dat het niet goed gaat met Frankrijk. In dit jaar besluit hij een staatsgreep te plegen;
7. In de Amerikaanse Burgeroorlog, die in dit jaar eindigde, speelde slavernij een belangrijke rol. De noordelijke staten streefden een afschaffing na, terwijl de zuidelijke staten juist slavernij wilden behouden. Uiteindelijk wordt in dit jaar slavernij in de Verenigde Staten afgeschaft;
8. Napoleon Bonaparte wilde in dit jaar ook Rusland op de knieën krijgen. Door de enorm koude winter in het land lukt hem dit echter niet. Bonaparte lijdt hier dan ook een gigantische nederlaag.

Ronde 4

Bij deze nieuwe periode horen ook enkele belangrijke personen. Hieronder staan enkele beschrijvingen. Plaats het nummer van de beschrijving bij de juiste persoon.

9. Deze koning geloofde niet dat hij het koningschap als een goddelijk recht had gekregen. Hij zag zichzelf als een 'eerste dienaar van de staat' die zijn volk wilde verlichten en manieren en moraal wilde bijbrengen.
10. Hij geloofde net als zijn voorgangers erin dat hij zijn macht van God had gekregen en dat hij alleen aan hem verantwoording hoefde af te leggen. De economische tekorten die zijn luxe leven en de vele oorlogen die hij voerde koste, zorgden voor kritiek onder de bevolking met zijn onthoofding als gevolg.
11. Als slaaf werd hij in de achttiende eeuw van Afrika naar de Verenigde Staten vervoerd. Zijn meester nam hem vervolgens mee naar Londen waar hij leerde lezen en schrijven. Nadat hij zich vrij had gekocht, schreef hij een autobiografie over zijn leven.
12. De bevolking zou volgens hem teveel beperkt worden in het denken. Dit gebeurde door de staat en de kerk. Om die reden schreef hij dan ook: 'durf te denken!'.
13. Na een staatsgreep gepleegd te hebben, lukte het hem naast Frankrijk ook Spanje en Nederland in bezit te krijgen. Maar zijn ambities reikten verder. Hij wilde heerser worden van heel het Europese vasteland. In 1815 werd hij echter door een bondgenootschap van onder andere Rusland en Oostenrijk bij Leipzig verslagen.
14. Volgens deze Franse edelman ontstond er gemakkelijk machtsmisbruik als alle macht in handen was van één persoon, zoals een koning. Zijn voorstel was dan ook het verdelen van de macht in drieën: de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht.
15. Als vrouw van de Franse koning leefde zij in grote luxe en had ze nauwelijks contact met de bevolking. Toen haar werd verteld dat de lagere klassen geen brood konden kopen, zou ze gezegd hebben: 'laat hen dan cake eten'.

Ronde 5

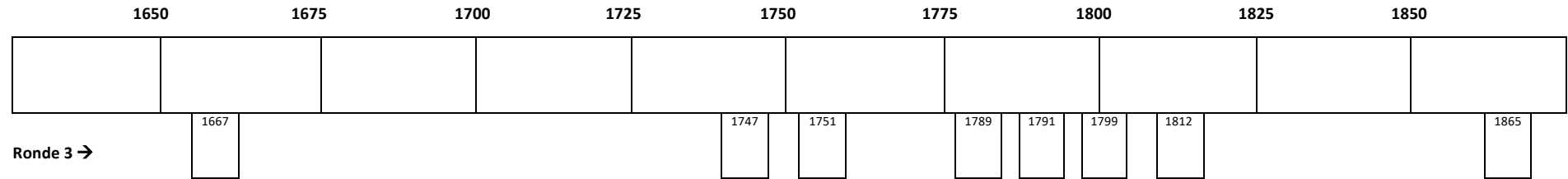
Bij de periode 1700 tot 1800 horen verschillende kernbegrippen. Een aantal van die begrippen zijn opgenomen in de tijdbalk.

Geef per kernbegrip aan:

- wat de definitie van het begrip is;
- bij welke persoon het begrip past (door een lijn te trekken) en;
- bij welke gebeurtenis het begrip past (door een lijn te trekken).

CHRONOLOGIE

INTRODUCTIE OP DE VROEGMODERNE TIJD (1700-1800)

Montesquieu
1689-1755

Immanuel Kant
1724-1804

Marie Antoinette van Oostenrijk
1755-1793

Verlichting
_____
_____
_____

Abolitionisme
_____
_____
_____

Verlicht absolutisme
_____
_____
_____

Frederik II van Pruisen
1712-1786

Equiano
1745-1797

Lodewijk XVI
1754-1793

Napoleon Bonaparte
1769-1821

Democratische revolutie
_____
_____
_____

← Ronde 4

Kenmerkende aspecten uit de vroegmoderne tijd, de periode 1700 tot 1800 (ronde 1)

a. _____

b. _____

c. _____

d. _____

